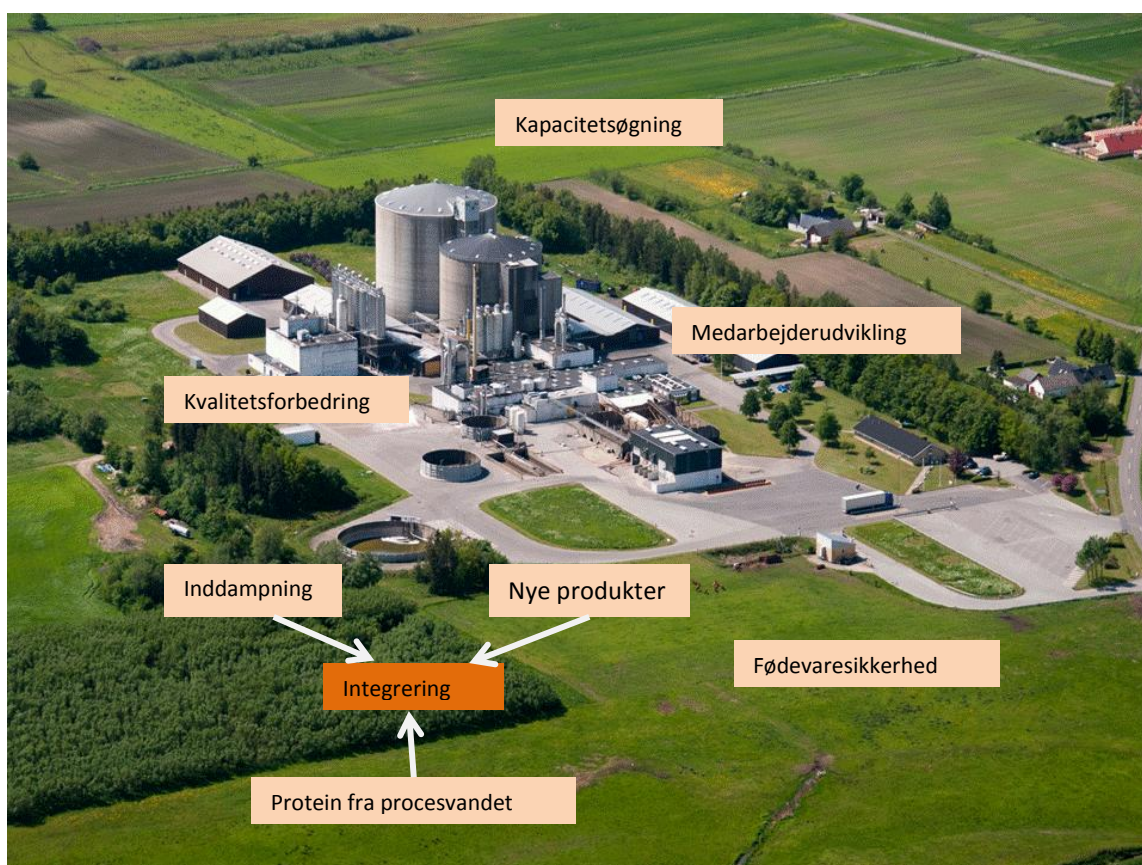

AKV mod 2017

Af adm. direktør Niels Eriksen og agrochef Henrik Pedersen

En ny strategi for AKV er under udarbejdelse. Vi har kaldt den AKV mod 2017. Den bæres af tre elementer, hvor det første er samarbejdet mellem fabrikken og avlerne, det næste er det interne på fabrikken, og det sidste omfatter joint venture-samarbejdet med Cargill.

Bestyrelsen indledte arbejdet i efteråret 2013 med et seminar med bidrag fra direktion, ledergruppe og Cargill. Siden har strategien været drøftet på avlermødet i januar 2014, og processen videreføres internt med medarbejderne her i foråret inden endelig godkendelse i bestyrelsen.

Frankrig genindfører koblet støtte

Af bestyrelsesformand Jørgen Skeel

Med kampagnen 2011 som den sidste stoppede EU den koblede støtte og kvotesystemet 1. juli 2012. I alt fald for de mest betydende producerende lande. Finland, Letland og Tjekkiet har med forskellige nationale begrundelser opretholdt koblet støtte i 2012 og 2013. For de øvrige lande med stivelsekartoffelproduktion er de tidligere koblede beløb afkoblet og udbetalt - efter national beslutning - som enten "top up" eller "flat rate".

Med den nye fælles landbrugspolitik, CAP 2020, er der fortsat mulighed for koblet støtte til stivelseskartoffelproduktionen, og ikke overraskende har

Finland, Letland og Tjekkiet meddelt EU, at de gør brug heraf i 2014. Til gengæld er det til stor overraskelse for alle, at også Frankrig gør det. Frankrig har i forvejen de bedste muligheder for kartoffelproduktion, og det er meget svært at se argumenter for et nyt støttesystem til de avlere, der har de største udbytter i Europa. Både avlere og kartoffelstivelsesindustrien i Holland, Tyskland og Danmark protesterer mod Frankrigs enegang. Konkurrencen er ikke længere fair, og vi kan nu kun håbe på, at EU's konkurrencemyndighed tager sagen op. Vi ønsker ikke et erhverv, hvor statsstøtte afgør erhvervets fremtid.

Imellem to kampagner

Af adm. direktør Niels Eriksen

Kampagnen 2013 er for længst lagt bag os, og selv om hovedtallene blev præsenteret på avlermødet i januar 2014, er der god grund til at gentage dem her. Godt 46.000 ton stivelse blev det til, og det er AKV's tredjehøjeste produktion nogensinde. Eftersom målet var 42.000 ton, er resultatet meget tilfredsstillende, og volumenet afspejler dermed gode udbytter i marken. På proteinsiden nåede vi over 1.700 ton, næsthøjeste produktion på AKV, og det er meget fint, når vi samtidig havde en stivelsesprocent på 20,0%. Jo højere stivelsesprocenten er, jo mindre saft er der til proteinproduktionen.

I forhold til det meget våde efterår og den tidlige vinter i 2012, der gav udfordringer, blev 2013 produktionsmæssigt lettere. I vaskeriet var der op til kampagnen blevet gennemført en del ændringer, og den del af processen forløb væsentligt bedre end året før. Helt perfekt blev den ikke. Vi havde trækakslers på kartoffelbåndene, der ikke klarede en hel kampagne. Til gengæld gik stivelsesproduktionen næsten perfekt. I 99% af den

mulige tid blev der produceret kartoffelstivelse, og på proteinsiden var det 100%. Disse driftsudnyttelsestider er år for år gradvis blevet bedre, så nu er der næsten ikke længere plads til rekorder.

Nu ser vi frem mod 2014-kampagnen, hvor målet er hævet til 45.000 ton. Dækningen af merproduktionen vil ske fra såvel eksisterende som nye avlere. Og der vil være plads i siloerne, når vi når til slutningen af august. Overgangslageret forventes at blive beskedent, og det afspejler et godt salg. Der er efterspørgsel på kartoffelstivelse, og det til fornuftige priser. Med til billedet af både efterspørgsel og prisniveau hører, at produktionen i Sydtykland, Østrig og Polen i 2013 var væsentligt under normalen. Samtidig synes der dog at være en stor overforsyning med hvede- og majsstivelse i Europa, og det kan godt påvirke ind i kartoffelstivelsessektoren.

Men lige nu er det samlede billede positivt, og det er jo en god indgang til 2014.

LEAN på AKV

Af adm. direktør Niels Eriksen

En af AKV's operatører, mejeritekniker Mathias Rasmussen er bevilliget et uddannelsesforløb som LEAN-navigatør hen gennem dette forår. Før det nåede så vidt, blev Mathias stillet overfor forudsætningen for at deltage: "Du skal finde et besparelsesprojekt på AKV på min. 100.000 kr.!". Mathias havde før fundet en betydelig besparelse i produktionen og var heller ikke sen til at sige ja til udfordringen. Nu er han godt i gang med forløbet.

LEAN forbindes oftest med optimering af samlebandsarbejde og er egentlig opfundet af Toyota tilbage i 1960'erne. I dag er LEAN-tankegangen udvidet til mange produktionsformer, og selv om vi nok ikke ser AKV som den typiske bruger, er vi ikke i tvivl om, at vi vil få stor nytte af den viden, vi nu får bragt ind i produktionen. Uddannelsen foregår på Teknologisk Institut over flere forløb og med hjemmeopgaver mellem forløbene.

Mathias har udvalgt pakkelinjen for kartoffelmel i sække som projektemnet i uddannelsesforløbet. Pakkelinjen er i dag fuldautomatisk, og det kræ-

ver stor indsigt at betjene den optimalt. Mathias er startet med at udarbejde en betjeningsmanual, der indeholder AKV-operatørfaringer og betjeningsvejledninger. Også tidsstudier, gennemløbstid, spild og meget mere vil komme til at indgå i optimeringsopgaven i den kommende tid.

Det er spændende at følge forløbet og at se, hvad projektet kan flytte i praksis, både i optimeringssammenhænge og i økonomi.

25 år som operatør på AKV

Af sekretær Jytte Koldkjær

Fredag den 7. februar 2014 havde Tage Jørgensen været ansat på AKV i 25 år. Tage Jørgensen er oprindelig uddannet mejerist, og før han blev ansat på AKV havde han været beskæftiget på Grindsted Mejeri i 17 år, primært med osteproduktion.

Tage Jørgensen blev ansat på AKV i 1989 i forbindelse med etableringen af det fælles modificeringsanlæg med Cerestar (nu Cargill), og han har i alle årene arbejdet som operatør på dette anlæg. Der har dog også været lejlighed til at prøve kræfter med andre opgaver, herunder lagerarbejde og et enkelt forår drift af AKV's overskæringsmaskine til læggekartofler. Tage Jørgensen har gennem årene ydet en stor indsats med oplæring af nye medarbejdere og er fagligt meget engageret i dagligdagen.

Fritiden bruges på et nedlagt landbrug med juletræer, men primært på den store interesse, travheste, hvor han ejer og træner to, som med en professionel i sulkyen stiller op til forskellige travløb især på hjemmebanen i Aalborg.

Desuden bruges meget tid på familien, herunder de tre børnebørn, der bor lige i nærheden.

Business Check på kartoflerne

Af agrochef Henrik Pedersen

Der er for dyrkningsåret 2012 lavet Business Check hos 14 af AKV's avlere, og på landsplan har der været omfattet 60 bedrífers kartoffelavl, da de øvrige melfabrikker nu også har fået lavet økonomivurdering hos deres avlere. Business Checket for AKV's avlere er i år lavet af AgriNord.

For de deltagende er Business Check et godt redskab til at se, hvor den enkelte avlers omkostninger er høje eller lave i forhold til øvrige kartoffelavlere, og man får dermed et redskab til at forbedre økonomien i kartoffelavl.

Ser man udelukkende på omkostninger, er der over 5.000 kr/ha i forskel mellem den dyreste og den billigste avler, så der er en meget markant forskel. En væsentlig del af forskellen ligger i arealstørrelse, hvor det er tydeligt, at de største avlere også har de laveste omkostninger. Det skal dog også siges, at der ikke er sammenhæng til udbyttet, hvor der er en tendens til, at avlerne med arealer i midtergruppen har de største udbytter og samlet det bedste økonomiske resultat.

Gødningsomkostningerne viser en betydende forskel, da de avlere, der kan dække en stor del af gødningsbehovet med gylle/kartoffelsaft osv. har en lavere omkostning end de avlere, der skal købe ren handelsgødning. De største variationer findes dog på maskinsiden, hvor det er tydeligt, at der er forskel på de enkelte bedrífers mekaniseringsgrad. I forhold til resten af Danmark er der en større omkostning til maskinstation hos AKV's avlere, og dette er positivt, idet det samlet giver en lavere markarbejdsomkostning. Dette skyldes, at valget af maskinstation til at udføre opgaven ofte skyldes, at investering i egne maskiner ville være for dyrt.

Det økonomiske resultat i Business Checket er tilfredsstillende, og det er godt at se, at de stigende omkostninger til gødning, kemi og maskiner, i perioden siden AKV lavede første Business Check i 2005, til dels bliver opvejet af større gennemsnitsudbytter.

Kalenderen

Af sekretær Jytte Koldkjær

Generalforsamling AKV

Onsdag den 18. juni 2014, kl. 13.30

Kulturhuset Hjallerup

Vælg det rigtige læggetidspunkt

Af agrochef Henrik Pedersen

Her på tærsklen til foråret melder et tilbagevendende spørgsmål sig: "Hvornår skal vi lægge kartofler?" og det kan der ikke gives noget generelt svar på, da det er individuelt fra mark til mark.

Vi ved fra Sverige, hvor man har statistik over alle marker, at her har man nået det største udbytte ved lægning i sidste halvdel af april, næsthøjeste udbytter ved lægning første halvdel af april og laveste udbytter ved lægning efter 15. maj.

Det lyder meget rigtigt, men når de først lagte kartofler ikke giver det største udbytte, er det jo nok fordi, at de er lagt på den letteste (dårligere) jord, og dermed er udbyttepotentialet heller ikke så højt her.

Vores anbefaling til lægning er, at lægning foretages:

- Første gang jorden er tjenlig (tilpas løs og tør)
- Efter 1. april
- Når læggekartoflerne har dannet spireøjne

Har læggekartoflerne ikke dannet spireøjne, er det en dårlig ide at lægge dem tidligt, da de vil bruge lang tid til at spire frem, idet temperaturen i hus ofte er højere end temperaturen i jorden. Har man mulighed for det, vil det ofte være en fordel at varme læggekartoflerne lidt op inden lægningen, så de er klar til at gro, så snart de kommer i jorden. Vi forventer i år, at læggekartoflerne er tidligt klar til vækst, da opbevaringstemperaturen i gennemsnit har været højere end de senere år.

Husk: Kartoflernes udbytte afhænger af længden på vækstsæsonen, så tidlig/rettidig lægning er en væsentligt element for at nå et godt udbytte.

Pas på sædskiftet

Af agrochef Henrik Pedersen

For 5 år siden havde AKV en kvote på ca. 36.000 ton mel, og i år er målet 45.000 ton mel – altså en stigning på 25%. Den større produktion har givet en arealøgning - dog ikke i samme størrelsesorden, da udbytterne generelt er hævet over de sidste 5 år.

Det er i en sådan tid vigtigt at holde hovedet koldt, for en let måde at udvide på hos den enkelte er ved at presse sædskiftet ved at fravige grundreglen om mindst 3 kartoffelfrie år:

Presset sædskifte giver anledning til:

- Udbyttereduktion som følge af sygdomme som rod-filtsvamp, bladpletsvamp, knoldbægersvamp mv.
- Øgede omkostninger til bekæmpelse af skimmel og bladpletsvamp
- Større kvælstofbehov
- Væsentlig øgning af risikoen for forekomst af kartoffelnematoder og brok
- Men ikke mindst: **MINDRE UDBYTT**

Alle ovennævnte faktorer påvirker økonomien i kartoffelavl negativt og er dermed en trussel mod erhvervet. Det er muligt, at enkelte bedrifter præget af et par gode år for kartoflerne kan se en her og nu fordel ved at få en større andel med kartofler, men dette er i høj grad en kortvarig fordel. Fra AKV's side skal der lyde en opfordring til, at det, hvis man gerne vil producere flere kartofler, skal ske ved at øge udbytterne – og her vil vi gerne hjælpe.
